

Schateiland

Robert Louis Stevenson

Voorwoord

Schateiland is een van die zeldzame verhalen die de tijd hebben doorstaan zonder hun kracht te verliezen. Sinds de eerste verschijning heeft dit boek generaties lezers meegenomen op een reis vol zeegezichten, geheimzinnige kaarten, piraten, moed en verraad. Maar boven alles is het een verhaal over volwassen worden.

In het hart van dit avontuur staat Jim Hawkins, een jongen die – zonder het te zoeken – wordt meegesleurd in een wereld die groter, gevaarlijker en complexer is dan alles wat hij tot dan toe kende. Door zijn ogen ontdekken we dat de wereld niet eenvoudig is verdeeld tussen goed en kwaad. Helden kunnen twifelen, schurken kunnen charmeren, en vertrouwen is soms het grootste risico van allemaal.

Deze editie is bedoeld om jonge lezers opnieuw kennis te laten maken met dit meesterwerk, of om het verhaal voor het eerst te ontdekken. De tekst blijft trouw aan de oorspronkelijke geest van het boek, terwijl de illustraties het avontuur ondersteunen en verlevendigen. Zonder woorden te gebruiken, vertellen zij hun eigen verhaal: van stormachtige zeeën tot stille momenten van angst, hoop en vastberadenheid.

Schateiland is niet alleen een piratenverhaal. Het is een uitnodiging om te dromen, om te durven, en om stap voor stap de wereld te verkennen – zelfs wanneer die wereld onbekend en soms beangstigend is.

Moge dit boek de lezer meenemen op een reis die even onvergetelijk is als de schat waarnaar gezocht wordt.

Inhoudsopgave

I De oude zeerot in het ‘Admiral Benbow’	6
II Zwarte Hond verschijnt en verdwijnt.....	10
III De zwarte vlek	15
IV De zeekist.....	20
V De laatste van de blinde	25
VI De papieren van de kapitein	30
VII Ik ga naar Bristol	35
VIII Bij het uithangbord van de Kijker.....	40
VIV Kruid en wapens	44
X De reis	49
XI Wat ik hoorde in het appelvat	54
XII Raad van oorlog.....	59
XIII Mijn eerste avontuur aan land.....	64
XIV De eerste klap.....	68
XV De man van het eiland.....	72
XVI Hoe het schip werd verlaten.....	77
XVII De jolste tocht.....	81
XVII De laatste tocht van de jol	85
XIX De bezetting van het blokhuis.....	89
XX Zilver komt onderhandelen	94
XXI De aanval	99
XXII Hoe mijn zeemansavontuur begon	104
XXIII Het ebgetij stroomt.....	109
XXIV De tocht van de coracle.....	113
XXV Ik hijs de zwarte vlag.....	117

XXVI Israel Hands	122
XXVII “Stukken van acht”	128
XXVIII In het kamp van de vijand	133
XXIX De zwarte vlek opnieuw.....	139
XXX Op erewoord.....	144
XXXI De schattenjacht – Flints aanwijzer	150
XXXII De schattenjacht – de stem tussen de bomen.....	155
XXXIII De val van een aanvoerder	160
XXXIV En laatste	165

I De oude zeerot in het ‘Admiral Benbow’

Toen de heer Trelawney, dokter Livesey en de overige heren mij hadden verzocht om het hele verhaal van Schateiland van begin tot einde op te schrijven, zonder iets achter te houden behalve de ligging van het eiland – en dat alleen omdat er nog steeds schat ligt te wachten die niet is opgehaald –, neem ik in het jaar onzes Heren 17— de pen ter hand en keer ik terug naar de tijd waarin mijn vader de herberg het Admiral Benbow dreef en de bruine oude zeeman met de sabelhouw voor het eerst zijn intrek bij ons nam.

Ik zie hem nog zo helder voor me als was het gisteren: hij kwam aansjokken naar de deur van de herberg, zijn zeekist achter hem aan op een kruiwagen – een lange, stevige, zware kerel, notenbruin verbrand, met een teerachtige vlecht die over de schouder van zijn vuile blauwe jas viel, ruwe, gehavende handen met zwarte, gebroken nagels en die brede, lelijke, doodsbleke striem dwars over één wang. Ik herinner me hoe hij de baai rondkeek, zachtjes voor zich uit floot en toen ineens uitbarstte in dat oude zeemannslied dat hij later zo vaak zou zingen: ‘Vijftien man op de dodenmanskist – Yo-ho-ho, en een fles rum!’

in die hoge, wankele stem, alsof hij jarenlang aan de kaapstander had staan zingen en schreeuwen. Daarna klopte hij met de dikke stok die hij bij zich droeg op de deur, als was het een marspriet, en toen mijn vader verscheen, eiste hij ruw een glas rum. Toen het glas voor hem stond, proefde hij het langzaam, als een kenner, liet de smaak nog lang op zijn tong rusten terwijl hij zijn blik over de klippen en langs ons uithangbord liet dwalen.

‘Aardige inham is dit,’ zei hij ten slotte. ‘En een prettig gelegen kroeg. Veel volk over de vloer, maat?’

Mijn vader antwoordde dat het er weinig was, helaas. ‘Des te beter,’ zei hij. ‘Dan is dit de plek voor mij. Hé daar, jij!’ riep hij naar de man met de kruiwagen. ‘Rij aan en help me die kist naar binnen. Ik blijf hier een poosje.’ En tegen ons: ‘Ik ben een eenvoudige man. Rum, spek en eieren, dat is wat ik nodig heb, en dat hoofd daarboven om schepen in de gaten te houden. Hoe jullie me noemen willen? Noem me maar kapitein. Aha, ik zie het al – hier!’ En hij gooide drie of vier gouden munten op de drempel. ‘Laat maar weten als dat op is,’ zei hij, met een blik zo dreigend als een bevelhebber. Hoe armoedig zijn kleren ook waren en hoe grof hij ook sprak, hij had niets van een gewoon matroos die voor de mast had gevaren. Hij leek eerder een stuurman of schipper, iemand die gewend is gehoorzaamd te worden – of met de vuist te slaan. De man met de kruiwagen vertelde ons later dat de postkoets hem de vorige ochtend bij het Royal George had afgezet, dat hij naar herbergen langs de kust had gevraagd, en dat hij, naar wij vermoedden omdat de onze goed bekendstond en eenzaam lag, juist deze had uitgekozen.

Verder hoorden we weinig van onze gast. Hij was een man die zelden zijn mond opendeed. Overdag zwierf hij door de baai of stond hij op de klippen met een koperen kijker voor het oog; ’s avonds zat hij in een hoek van de gelagkamer bij het vuur, met een glas rum dat hij sterk aanlengde met water. Meestal gromde hij alleen maar als iemand hem aansprak, keek dan plotseling op met een felle blik en blies door zijn neus als een misthoorn. Wij en de mensen die bij ons over de vloer kwamen leerden al gauw dat je hem beter met rust kon laten. Elke dag als hij terugkwam van zijn wandeling vroeg hij of er zeelui langs de weg waren gepasseerd. Eerst dachten we dat hij gezelschap van zijn eigen soort miste, maar later begrepen we dat hij hen juist wilde mijden. Wanneer er toch eens een zeeman binnenkwam (wat nu en dan gebeurde, op weg naar Bristol langs de kust), gluurde hij eerst door het gordijn van de deur voordat hij de gelagkamer betrad, en zodra zo iemand aanwezig was, zat hij muisstil.

Voor mij tenminste was er geen raadsel meer. Hij had me een keer apart genomen en beloofd dat ik op de eerste van elke maand een zilveren vierpennystuk zou krijgen als ik maar mijn ogen openhield voor ‘een zeeman met één been’ en hem meteen waarschuwde zodra die man zich liet zien. Vaak genoeg, als de eerste van de maand aanbrak en ik mijn geld kwam halen, blies hij alleen maar door zijn neus en keek me dreigend aan, maar voordat de week om was, bedacht hij zich toch, stopte me het muntstuk toe en herhaalde zijn bevel om uit te kijken naar ‘de zeeman met één been’. Hoe die gestalte mijn dromen vergiftigde, hoef ik nauwelijks te vertellen. Op stormachtige nachten, als de wind aan de hoeken van het huis rukte en de branding dreunde tegen de klippen, zag ik hem in duizend gedaanten, met duizend duivelse gezichten. Nu was zijn been afgehakt tot aan de knie, dan weer tot aan de heup; dan weer was hij een monsterlijk wezen dat nooit meer dan één been

had gehad, precies in het midden van zijn lichaam. Hem over heggen en greppels achter mij aan te zien springen en hollen was de ergste nachtmerrie. Die maandelijks vierpenny kostte me duur in de vorm van die gruwelijke hersenschimmen.

Toch was ik, hoe bang ik ook was voor die man met één been, veel minder bang voor de kapitein zelf dan de meeste anderen die hem kenden. Er waren avonden dat hij veel meer rum naar binnen goot dan zijn hoofd kon verdragen. Dan zong hij soms zijn wilde, goddeloze zeemansliederen, zonder zich iets van de rest aan te trekken; dan weer bestelde hij een rondje en dwong hij iedereen die trilde van angst om naar zijn verhalen te luisteren of mee te brullen in het refrein. Vaak heb ik het huis horen daveren van ‘Yo-ho-ho, en een fles rum’, terwijl de burens uit alle macht meezongen, doodsbang, en elk luider dan de ander om niet op te vallen. Want in die buien was hij de meest onverdraaglijke kameraad die je je kunt voorstellen: hij sloeg met zijn hand op tafel voor stilte, vloog op als iemand een vraag durfde stellen of juist niemand iets vroeg – dan vond hij dat men niet goed luisterde. En niemand mocht de herberg verlaten voordat hijzelf suf van de drank naar bed waggelde.

Zijn verhalen waren het ergste. Gruwelverhalen over ophangingen, over de plank lopen, over stormen op zee, over de Droge Tortugas en de wilde daden en plekken aan de Spaanse Hoofd. Hij moest, als je hem mocht geloven, zijn leven hebben doorgebracht onder het slechtste tuig dat God ooit op zee heeft toegelaten, en de taal waarmee hij het vertelde schokte onze eenvoudige dorpelingen bijna even erg als de misdaden zelf. Mijn vader zei steeds dat de herberg eraan zou gaan, dat de mensen spoedig weg zouden blijven omdat ze hier werden geterroriseerd en vernederd en bibberend naar bed werden gestuurd. Maar ik geloof werkelijk dat zijn aanwezigheid ons goed deed. Mensen waren bang op het moment zelf, maar later vonden ze het wel spannend; het gaf wat kleur aan een stil dorpsleven. Er was zelfs een groepje jonge kerels dat deed alsof ze hem bewonderden, hem een echte ‘zeerot’ en een ‘ouwe zoute peer’ noemden en zeiden dat zo iemand Engeland gevreesd maakte op zee. Toch bracht hij ons op één manier wel bijna de ondergang: hij bleef maar zitten, week na week, maand na maand, terwijl het geld allang op was en mijn vader nooit de moed kon opbrengen om meer te eisen. Zodra hij erover begon, blies de kapitein zo luid door zijn neus dat het leek of hij brulde, en keek mijn arme vader de kamer uit. Ik heb hem zien staan, handenwringend na zo’n afwijzing, en ik ben ervan overtuigd dat die ergernis en die angst zijn vroege, droevige dood hebben bespoedigd. Zolang hij bij ons was, veranderde de kapitein niets aan zijn kleding, behalve dat hij eens een paar kousen kocht van een leurder. Eén van de punten van zijn hoed was naar beneden gevallen; hij liet hem hangen, hoe hinderlijk ook bij wind. Ik herinner me nog hoe zijn jas eruitzag, die hij boven op zijn kamer zelf oplapte, tot hij ten slotte niets meer was dan lappen op lappen. Hij schreef nooit een brief en ontving er ook geen. Hij sprak met niemand behalve met de burens, en dan nog meestal alleen als hij dronken was. Die grote zeekist heeft niemand van ons ooit open gezien.

Slechts één keer werd hij tegengesproken, en dat was tegen het einde, toen mijn vader al diep in zijn ziekte was weggezakt. Dokter Livesey kwam laat in de middag langs om de patiënt te zien, at een hapje mee bij mijn moeder en ging toen de gelagkamer in om een pijp te roken tot zijn paard uit het dorp naar beneden zou komen, want wij hadden geen stal bij het oude Benbow. Ik liep achter hem aan naar binnen en zag het contrast tussen die keurige, frisse dokter, met zijn sneeuw witte poeder en zijn heldere zwarte ogen en vriendelijke manieren, en de ruwe dorpelingen, en vooral tegenover die vuile, zware, benevelde vogelverschrikker van ons, die daar zat, verzonken in rum, met zijn armen op tafel. Plotseling begon hij weer zijn eeuwige lied te zingen: 'Vijftien man op de dodenmanskist – Yo-ho-ho, en een fles rum! Drank en de duivel hadden de rest gedaan – Yo-ho-ho, en een fles rum!'

Eerst dacht ik dat die 'dodenmanskist' zijn eigen grote kist was, boven in de voorkamer, en dat beeld was in mijn nachtmerries al vermengd geraakt met die man met één been. Maar tegen die tijd schonk niemand meer aandacht aan het lied; alleen voor dokter Livesey was het nieuw, en ik zag dat het hem niet beviel, want hij keek even boos op voordat hij verder praatte met oude Taylor, de tuinman, over een nieuw middel tegen reumatiek. Ondertussen werd de kapitein steeds vrolijker van zijn eigen gezang, tot hij ten slotte met zijn hand op tafel sloeg, zoals wij allemaal wisten dat stilte betekende. De stemmen zwegen meteen – behalve die van dokter Livesey. Die praatte gewoon door, helder en vriendelijk, en trok rustig aan zijn pijp tussen de woorden door. De kapitein keek hem een tijdje aan, sloeg nog eens op tafel, keek nog feller, en barstte toen uit in een lage, gemene vloek: 'Stilte daar, tussen de dekken!' 'Sprak u tegen mij, meneer?' vroeg de dokter. Toen de schurk met een nieuwe vloek bevestigde dat dat zo was, zei de dokter: 'Dan heb ik u één ding te zeggen, meneer: als u zo doorgaat met rum drinken, zal de wereld binnenkort verlost zijn van een bijzonder vuile schurk.'

De woede van de oude man was ontzagwekkend. Hij sprong overeind, trok zijn zakmes, klapte het open en hield het op zijn vlakke hand, dreigend alsof hij de dokter tegen de muur wilde vastpinnen. De dokter bewoog geen vin. Hij sprak over zijn schouder, op dezelfde toon, vrij hoog zodat iedereen het kon horen, maar volkomen kalm en vast: 'Als u dat mes niet ogenblikkelijk in uw zak steekt, zweer ik u op mijn eer dat u bij de eerstvolgende rechtbank zult hangen.' Er volgde een strijd van blikken. Maar de kapitein gaf het op, stak het mes weg, liet zich weer op zijn stoel zakken en gromde als een geslagen hond. 'En nu, meneer,' vervolgde de dokter, 'nu ik weet dat er zo'n kerel in mijn district rondloopt, mag u erop rekenen dat ik u dag en nacht in de gaten zal houden. Ik ben niet alleen dokter, ik ben ook magistraat. En als ik ook maar één klacht over u hoor, al is het maar een onbeleefdheid als vanavond, dan zal ik maatregelen nemen om u op te sporen en hier weg te krijgen. Laat dat genoeg zijn.' Kort daarna kwam het paard van dokter Livesey voor de deur. Hij steeg op en reed weg. Maar die avond hield de kapitein zijn mond, en vele avonden daarna ook.

II Zwarte Hond verschijnt en verdwijnt

Niet lang daarna gebeurde het eerste van die raadselachtige voorvallen die ons uiteindelijk van de kapitein zouden verlossen – al bleven zijn zaken ons, zoals je zult zien, nog lang achtervolgen. Het was een bittere winter, met langdurige strenge vorst en zware stormen. Al spoedig werd duidelijk dat mijn arme vader de lente niet meer zou halen. Hij kwijnde dag na dag verder weg, zodat mijn moeder en ik de hele herberg op onze schouders kregen en het zo druk hadden dat we nauwelijks nog aandacht hadden voor onze onaangename gast.

Het was een koude januariochtend, heel vroeg, een bijtende vorstdag. De baai lag grijs van de rijp, het water klotste zachtjes tegen de stenen, de zon stond nog laag en raakte alleen de heuveltoppen en wierp zijn licht ver over zee. De kapitein was vroeger op dan gewoonlijk en ging het strand af, zijn sabel zwaaiend onder de wijde slippen van zijn oude blauwe jas, de koperen kijker onder zijn arm, de hoed achterover op het hoofd. Ik zie nog hoe zijn adem als rook achter hem aan hing terwijl hij met grote stappen wegliep, en het laatste wat ik van hem hoorde toen hij om de grote rots verdween, was een luide, verontwaardigde snuif, alsof hij nog altijd met dokter Livesey in gedachten was.

Moeder was boven bij vader en ik dekte de ontbijttafel voor de terugkeer van de kapitein, toen de deur van de gelagkamer openging en er een man binnenkwam die ik nog nooit had gezien. Hij was bleek, vaal als talk, miste twee vingers aan de linkerhand en droeg wel een sabel, maar zag er niet uit als iemand die vecht. Ik hield altijd de zeelui in de gaten, met één

been of twee, en deze man bracht me in verwarring. Hij had niets van een echte matroos, en toch hing er iets zeemansachtigs om hem heen.

Ik vroeg wat hij wenste. Rum, zei hij. Maar toen ik de kamer uit wilde lopen om het te halen, ging hij op een tafel zitten en wenkte dat ik dichterbij moest komen. Ik bleef staan waar ik stond, met de doek nog in mijn hand.

‘Kom eens hier, jongen,’ zei hij. ‘Nog wat dichterbij.’

Ik deed een stap naar voren.

‘Is deze tafel voor mijn maat Bill?’ vroeg hij met een soort grijns.

Ik zei dat ik zijn maat Bill niet kende, en dat dit gedekt was voor een man die bij ons logeerde, die wij de kapitein noemden.

‘Nou,’ zei hij, ‘mijn maat Bill wordt net zo goed kapitein genoemd, dat kan haast niet missen. Hij heeft een snee op één wang en een bijzonder innemende manier, vooral als hij gedronken heeft, mijn maat Bill. Laten we voor het gemak aannemen dat jouw kapitein een snee op één wang heeft – en laten we zeggen, als je wilt, dat het de rechterwang is. Aha, zie je wel. Is mijn maat Bill hier in huis?’

Ik zei dat hij uit wandelen was.

‘Welke kant op, jongen? Waar is hij naartoe?’

Toen ik de rots aanwees en uitlegde hoe hij waarschijnlijk terug zou komen en hoe gauw, en nog wat vragen had beantwoord, zei hij: ‘Dat zal mijn maat Bill goed doen, net zo lekker als een slok rum.’

De uitdrukking op zijn gezicht toen hij dat zei was allesbehalve aangenaam, en ik had zo mijn eigen redenen om te denken dat de vreemdeling het mis had, zelfs als hij meende wat hij zei. Maar het ging mij niet aan, dacht ik, en bovendien wist ik niet goed wat ik moest doen. De man bleef maar rondhangen vlak bij de voordeur, gluurde om de hoek als een kat die op een muis loert. Eén keer stapte ik zelf naar buiten, de weg op, maar hij riep me meteen terug, en omdat ik niet vlug genoeg gehoorzaamde, veranderde zijn vale gezicht in iets afgrijselijks en beval hij me met een vloek die me deed schrikken weer binnen te komen. Zodra ik terug was, werd hij weer half vriendelijk, half spottend, klopte me op de schouder, noemde me een brave jongen en zei dat hij een zwak voor me had gekregen. ‘Ik heb zelf ook een zoon,’ zei hij, ‘die sprekend op jou lijkt, twee druppels water, en hij is de trots van mijn hart. Maar het belangrijkste voor jongens is tucht, jongen – tucht. Als jij met Bill had gevaren, had je niet twee keer hoeven wachten tot je aangesproken werd – dat nooit. Zo was Bill niet, en zo waren de lui die met hem voeren ook niet. En kijk, daar komt mijn maat Bill aan, met zijn kijker onder zijn arm, de ouwe rakker. Kom, jij en ik gaan terug de

gelagkamer in, jongen, achter de deur, dan geven we Bill een verrassing – de ouwe rakker, zeg ik nog maar eens.’

Met die woorden duwde hij me achterwaarts de gelagkamer in en zette me in de hoek achter hem, zodat we allebei schuilgingen achter de open deur. Ik voelde me verre van op mijn gemak, zoals je je kunt voorstellen, en het maakte mijn angst alleen maar groter toen ik zag dat de vreemdeling zelf ook bang was. Hij maakte het heft van zijn sabel los en liet het lemmet glijden in de schede; en al die tijd dat we stonden te wachten, slikte hij steeds, alsof hij een brok in zijn keel had.

Toen kwam de kapitein binnen, gooide de deur achter zich dicht zonder op of om te kijken en liep regelrecht naar de tafel waar zijn ontbijt klaarstond.

‘Bill,’ zei de vreemdeling, op een toon die hij duidelijk groter en dapperder probeerde te maken.

De kapitein draaide zich op zijn hak om en stond tegenover ons. Alle kleur was uit zijn gezicht weggetrokken, zelfs zijn neus zag blauw; hij keek als iemand die een spook ziet, of de duivel zelf, of iets nog ergers. Ik voelde oprecht medelijden toen ik hem in één tel zo oud en ziek zag worden.

‘Kom, Bill, je kent me toch,’ zei de vreemdeling. ‘Een oude scheepsmaat, Bill, dat moet je toch herkennen.’

De kapitein hapte naar adem.

‘Zwarte Hond!’ zei hij.

‘Wie anders?’ antwoordde de ander, al wat meer op zijn gemak. ‘Zwarte Hond zoals altijd, die zijn oude maat Billy komt opzoeken in het Admiral Benbow. Ach, Bill, Bill, wat hebben wij een tijden beleefd, jij en ik, sinds ik deze twee klauwen kwijt ben.’ Hij stak zijn verminkte hand omhoog.

‘Luister,’ zei de kapitein, ‘je hebt me gevonden, hier ben ik. Vooruit, voor de dag ermee. Wat wil je?’

‘Dat is meer Bill,’ zei Zwarte Hond. ‘Precies zoals ik je ken. Ik neem een glas rum van dit lieve kind hier, op wie ik zo gesteld ben geraakt, en dan gaan we zitten, als het mag, en praten als oude scheepsmaten.’

Toen ik met de rum terugkwam, zaten ze al aan weerskanten van de ontbijttafel van de kapitein – Zwarte Hond bij de deur, schuin gezeten, zodat hij de ander in de gaten kon houden en, naar ik dacht, ook zijn vluchtweg.

Hij zei dat ik weg moest gaan en de deur wijd open moest laten. ‘Geen kijkgaatjes voor mij, jongen,’ zei hij. Ik liet ze alleen en trok me terug achter de tap.

Lang heb ik mijn best gedaan om iets op te vangen, maar het bleef bij een laag gemompel. Pas later werden de stemmen luider, en ik ving een paar woorden op, vooral vloeken van de kapitein.

‘Nee, nee, nee, nee, uit!’ riep hij eens. En weer: ‘Als het op hangen aankomt, dan hangen we allemaal, zeg ik.’

Toen barstte er plotseling een ontzettende storm van vloeken en lawaai los – de stoel en tafel gingen omver, er klonk een kletteren van staal, een gil van pijn, en het volgende ogenblik zag ik Zwarte Hond in volle vaart naar buiten rennen, de kapitein er gloeiend achteraan, allebei met getrokken sabel, en de eerste bloedde uit zijn linkerschouder. Precies in de deuropening haalde de kapitein nog één keer uit met een enorme houw die de ander zeker van kruin tot staart zou hebben gekliefd, als ons grote uithangbord van Admiral Benbow er niet tussen had gezeten. De inkeping aan de onderkant van het kozijn is nog altijd te zien. Dat was het einde van het gevecht. Zodra hij op de weg was, zette Zwarte Hond, ondanks zijn wond, er zo’n vaart achter dat hij in een half minuutje over de rand van de heuvel verdwenen was. De kapitein bleef staan staren naar het uithangbord, als iemand die niet meer weet waar hij is. Toen wreef hij een paar keer over zijn ogen en ging weer naar binnen.

‘Jim,’ zei hij, ‘rum.’ En terwijl hij sprak, wankelde hij even en greep zich met één hand aan de muur vast.

‘Bent u gewond?’ riep ik.

‘Rum,’ herhaalde hij. ‘Ik moet hier weg. Rum! Rum!’

Ik holde om het te halen, maar ik was zo van slag door alles wat er gebeurd was dat ik een glas brak en de tap verpestte. Terwijl ik nog stond te hannesen, hoorde ik een zware val in de gelagkamer. Ik rende naar binnen en zag de kapitein languit op de grond liggen. Op hetzelfde moment kwam mijn moeder, geschrokken door het geschreeuw en het lawaai, de trap af om me te helpen. Samen kregen we zijn hoofd omhoog. Hij ademde zwaar en luid, maar zijn ogen waren dicht en zijn gezicht had een vreselijke kleur. ‘Lieve hemel,’ riep mijn moeder, ‘wat een schande voor de zaak! En je arme vader zo ziek!’

We hadden geen idee wat we met de kapitein aan moesten, en dachten alleen maar dat hij in het gevecht dodelijk gewond was geraakt. Ik haalde de rum en probeerde hem die in te geven, maar zijn tanden zaten stijf op elkaar en zijn kaken waren hard als ijzer. Gelukkig ging de deur open en kwam dokter Livesey binnen, op bezoek bij mijn vader.

‘O dokter,’ riepen we, ‘wat moeten we doen? Waar is hij gewond?’

‘Gewond? Onzin!’ zei de dokter. ‘Geen wond meer dan jij of ik. De man heeft een beroerte gehad, precies zoals ik hem gewaarschuwd had. Mevrouw Hawkins, ga alstublieft naar boven naar uw man en vertel hem hier niets van, als het even kan. Ik zal mijn best doen om dit driedubbel waardeloze leven te redden. Jim, haal een kom.’

Toen ik met de kom terugkwam, had de dokter al de mouw van de kapitein opengesneden en zijn forse, pezige arm blootgelegd. Er stonden een paar tatoeages op. ‘Geluk’, ‘voorspoedige vaart’ en ‘Billy Bones zijn liefste’ waren keurig en duidelijk op de onderarm gezet; hoger bij de schouder stond een galg met een man eraan – met veel gevoel getekend, vond ik. ‘Voorspellend,’ zei de dokter, terwijl hij het plaatje met zijn vinger aanraakte. ‘En nu, meester Billy Bones, of hoe je ook heet, zullen we eens kijken welke kleur uw bloed heeft. Jim,’ zei hij, ‘ben je bang voor bloed?’

‘Nee, meneer,’ zei ik.

‘Mooi,’ zei hij, ‘houd dan de kom vast.’ En hij nam zijn lancet en opende een ader.

Er kwam heel wat bloed uit voordat de kapitein zijn ogen opsloeg en wazig om zich heen keek. Eerst herkende hij de dokter met een onmiskenbare frons; toen viel zijn blik op mij en leek hij opgelucht. Maar plotseling veranderde zijn kleur weer, en hij probeerde overeind te komen terwijl hij riep: ‘Waar is Zwarte Hond?’ ‘Hier is geen Zwarte Hond,’ zei de dokter, ‘behalve die je op je eigen rug draagt. Je hebt rum gedronken, je hebt een beroerte gehad, precies zoals ik zei, en ik heb je, zeer tegen mijn zin, net bij je haren uit het graf getrokken. Luister goed, meneer Bones –’

‘Dat is mijn naam niet,’ viel hij me in de rede.

‘Dat zal me een zorg wezen,’ zei de dokter. ‘Het is de naam van een zeerover die ik ken, en ik noem je zo omdat het korter is. Wat ik je te zeggen heb is dit: één glas rum zal je niet doden, maar als je er één neemt, neem je er nog een en nog een, en ik zet mijn pruik erop dat je, als je niet radicaal stopt, zult sterven – begrijp je dat? – sterven, en naar de plaats gaan waar je thuishoort, zoals de man in de Bijbel. Kom, doe een poging. Voor deze ene keer help ik je naar bed.’ Met veel moeite kregen we hem tussen ons in de trap op en legden hem op zijn bed, waar zijn hoofd achterover op het kussen viel alsof hij bijna flauwviel.

‘Denk eraan,’ zei de dokter, ‘ik heb mijn geweten schoongewassen – rum betekent voor jou de dood.’

En daarmee ging hij naar mijn vader, mij aan de arm meetrekkend.

‘Dit stelt niets voor,’ zei hij zodra hij de deur had gesloten. ‘Ik heb genoeg bloed afgetapt om hem een poosje rustig te houden; hij moet een week blijven liggen waar hij ligt – dat is het beste voor hem en voor jullie. Maar nog één beroerte en het is met hem gedaan.’

III De zwarte vlek

Rond het middaguur bracht ik de kapitein wat verfrissende drank en medicijnen. Hij lag er nog net zo bij als we hem hadden achtergelaten, alleen iets hoger in de kussens, en hij leek zowel zwak als opgewonden.

‘Jim,’ zei hij, ‘jij bent de enige hier die iets waard is, en je weet dat ik altijd goed voor je ben geweest. Geen maand zonder dat ik je een zilveren vierpenny gaf, voor jezelf. En nu zie je het, maat: het gaat slecht met me, iedereen laat me in de steek. Jim, breng me nu één borrel rum, toe, maatje?’

‘De dokter...’ begon ik.

Maar hij viel me in de rede, zwak maar met volle overtuiging vloekend. ‘Dokters zijn allemaal prutsers,’ zei hij. ‘En die dokter van jullie, wat weet die nou van zeelui? Ik ben in oorden geweest zo heet als pek, met maten die omvielen van de gele koorts, en het vaste land dat golfde als zee bij een aardbeving – wat weet die dokter van zulke plekken? Rum heeft me in leven gehouden, zeg ik je. Rum is mijn eten en drinken, mijn man en mijn vrouw geweest. Als ik nu geen rum krijg, ben ik een wrak op een lijzijde, en dan is mijn bloed aan jou en aan die prutser van een dokter.’ Hij ging nog een poosje door met vloeken. Toen, op smekende toon: ‘Kijk, Jim, hoe mijn vingers trillen. Ik kan ze niet stilhouden. Vandaag nog geen druppel gehad. Die dokter is een idioot, geloof me. Als ik geen slok rum krijg, krijg ik de verschrikkingen. Ik heb ze al gezien. Oude Flint stond daar in de hoek, achter je, zo duidelijk als wat. En als de verschrikkingen komen, Jim, dan ben ik een man

die ruw heeft geleefd, dan haal ik de duivel uit de hel. De dokter zelf zei dat één glas me geen kwaad zou doen. Ik geef je een gouden guinje voor een borrel, Jim.'

Hij raakte steeds meer buiten zichzelf, en dat verontrustte me omwille van mijn vader, die die dag erg laag was en rust nodig had. Bovendien stelde het me gerust dat de dokter inderdaad gezegd had dat één glas geen kwaad kon, en ik voelde me bijna beledigd door dat omkoopgeld.

'Ik wil uw geld niet,' zei ik, 'behalve wat u mijn vader schuldig bent. Ik haal één glas, en niet meer.'

Toen ik het bracht, greep hij het gretig aan en dronk het in één teug leeg.

'Ja, ja,' zei hij, 'dat helpt al, zeker weten. En zeg eens, maatje, wat zei die dokter over hoe lang ik hier in dit oude nest moet blijven liggen?'

'Minstens een week,' antwoordde ik.

'Donder en bliksem!' riep hij. 'Een week! Dat red ik niet. Dan hebben ze me de zwarte vlek al gegeven. Die schoften zijn nu al bezig om mij te ruiken, schoften die niet kunnen bewaren wat ze hebben en nu ook nog willen inpikken wat van een ander is. Is dat zeemansgedrag, vraag ik je? Maar ik ben zuinig geweest. Nooit goed geld weggegooid, nooit verloren ook. Ik zal ze weer foppen. Ik ben niet bang voor ze. Ik schud nog een rif uit, maatje, en dans ze weer voor de gek.'

Terwijl hij sprak, hees hij zich met grote moeite overeind, hield zich aan mijn schouder vast met een greep die me bijna deed roepen van pijn, en sleepte zijn benen mee als dood gewicht. Zijn woorden klonken dapper, maar zijn stem was zo zwak dat het contrast pijn deed. Toen hij eindelijk zittend op de rand van het bed zat, hield hij op.

'Die dokter heeft me te pakken,' mompelde hij. 'Mijn oren suizen. Leg me terug.'

Voor ik hem goed kon helpen, viel hij alweer terug in zijn oude houding en lag een tijdje stil.

'Jim,' zei hij ten slotte, 'je hebt vandaag die zeeman gezien?'

'Zwarte Hond?' vroeg ik.

'Ja, Zwarte Hond,' zei hij. 'Een slechte kerel, maar er zijn ergeren die hem sturen. Als ik hier niet weg kan komen en ze geven me de zwarte vlek, onthoud dan goed: het is mijn oude zeekist waar ze op uit zijn. Jij springt op een paard – dat kun je toch? – en je gaat naar... ja, ik doe het toch maar... naar die eeuwige dokter-prutser, en je zegt dat hij iedereen bij elkaar moet trommelen – magistraat en al wie ertoe doet – en dat hij ze moet enteren in het Admiral Benbow, allemaal, de hele bemanning van de oude Flint, man voor

man, iedereen die nog leeft. Ik was eerste stuurman, ja, eerste stuurman van Flint, en ik ben de enige die de plek weet. Hij heeft hem me gegeven in Savannah, toen hij op sterven lag, net als ik nu, begrijp je. Maar je houdt je mond, tenzij ze me de zwarte vlek geven, of tenzij je Zwarte Hond weer ziet, of die zeeman met één been – vooral hem.’

‘Maar wat is die zwarte vlek, kapitein?’ vroeg ik.

‘Een oproep, maat. Dat vertel ik je als ze hem geven. Maar hou je ogen open, Jim, en ik deel eerlijk met je, op mijn woord van eer.’

Hij dwaalde nog wat verder, zijn stem werd zwakker. Kort daarna gaf ik hem zijn medicijn, dat hij als een kind innam, met de opmerking: ‘Als er ooit een zeeman medicijnen nodig had, dan ben ik het.’ Daarna viel hij in een diepe, bijna bewusteloze slaap, waarin ik hem achterliet. Wat ik gedaan zou hebben als alles goed was gegaan, weet ik niet. Waarschijnlijk had ik het hele verhaal aan de dokter verteld, want ik was doodsbang dat de kapitein spijt zou krijgen van zijn bekentenissen en me uit de weg zou ruimen. Maar het liep anders. Diezelfde avond stierf mijn arme vader plotseling, en dat zette alles opzij. Ons verdriet, de burens die langskwamen, de voorbereidingen voor de begrafenis en het werk in de herberg dat gewoon doorging, hielden me zo bezig dat ik nauwelijks aan de kapitein dacht, laat staan dat ik bang voor hem was.

De volgende ochtend kwam hij toch naar beneden, at zijn maaltijden als gewoonlijk, al at hij weinig en dronk hij, vrees ik, meer rum dan ooit, want hij tapte zelf achter de bar, met een boze frons en luid snuivend, en niemand durfde hem tegen te spreken. De avond voor de begrafenis was hij weer straalbezopen, en het was schokkend, in dat huis van rouw, om hem zijn lelijke oude zeemanslied te horen zingen. Maar hoe zwak hij ook was, we waren allemaal bang dat hij eraan zou gaan. De dokter was plotseling weggeroepen voor een geval mijlenver weg en is na de dood van mijn vader nooit meer in de buurt geweest. Ik zei al dat de kapitein zwak was, en inderdaad leek hij eerder verder af te takelen dan aan te sterken. Hij klom de trap op en af, liep van de gelagkamer naar de bar en terug, soms stak hij zijn neus naar buiten om de zeelucht op te snuiven, steunend tegen de muren, hijgend als iemand die een steile berg beklimt. Hij sprak me nooit rechtstreeks aan, en ik geloof dat hij zijn vertrouwelijkheden allang vergeten was. Maar zijn humeur werd grilliger, en voor zover zijn lichaam het toeliet, ook gewelddadiger dan ooit. Als hij dronken was, trok hij nu vaak zijn sabel en legde die open voor zich op tafel, op een manier die angst aanjoeg. Toch leek hij minder op anderen te letten, zat hij meer in zichzelf gekeerd en dwaalde hij af. Eén keer bijvoorbeeld, tot onze opperste verbazing, begon hij een ander lied te zingen, een soort liefdeslied uit het platteland, dat hij in zijn jeugd geleerd moest hebben, voordat hij naar zee ging.

Zo ging het verder tot de dag na de begrafenis, een bittere, mistige, vorstige middag rond een uur of drie. Ik stond even in de deuropening, vervuld van droeve gedachten aan mijn